

Moeders van incestslachtoffers vertellen

- zaterdag 17 juni 2000
- Auteur:

Hij heeft een gekwetst, stuiptrekkend vogeltje van haar gemaakt —

„Mijn wereld stortte in. Ik had nooit gedacht dat hij dat met mijn kinderen zou doen." In haar boek *Waarom heb ik het niet eerder gezien?* laat Denise Puttaert moeders van incestslachtoffers aan het woord over het leed van hun kind en hun eigen leed. „Hij was echt een beest. Hij ranselde mij af, deed mij pijn, vernederde mij voortdurend."

Linda, de moeder van Vera

Ik heb mijn man zelf betrapt met mijn dochter Vera. Ik heb op dat moment gedaan alsof ik het niet snapte en haar in de loop van de dag aangesproken toen we alleen waren. Ze durfde eerst niets te zeggen. Hij had haar op het hart gedrukt dat ze geplaast zou worden zodra ze iets zei, dat ze uit het gezin gezet zou worden. Ze was toen tien jaar oud. Ik heb haar toen beloofd dat ik hem er niets zou van zeggen. Ze was doodsbang.

Ik riep de hulp in van een goede vriend, Eric, bij wie de kinderen zich goed voelden. Toen mijn man naar zijn werk was, vertelde Vera haar verhaal aan Eric en mij. De oudste zoon Ben (toen 12 jaar) zat erbij en zei prompt: 'Wat Vera nu vertelt, doet hij met mij al jaren.' Het bleek dat ze allebei van in de derde kleuterklas geregeld op alle mogelijke manieren door hem waren misbruikt. Terwijl ik uit werken was, van vrijdagavond tot zondagvoormiddag, en hij op de kinderen paste. Mijn wereld stortte in. Zestien jaar huwelijk werden zwart. Voor mij waren ze eigenlijk al zwart, want het waren zestien jaren van dronkenschap, ruzie, slagen, vernederingen. Maar ik had nooit gedacht dat hij dat met mijn kinderen zou doen.

Toen ik hem leerde kennen en met hem trouwde op mijn achttiende, dronk hij al, maar ik dacht dat ik hem zou kunnen corrigeren. Maar na verloop van tijd begon hij mij te corrigeren. Hij nam de macht, ik moest zwijgen. Hij bracht mij in een situatie dat ik moest zwijgen. Hij dronk zijn loon op en het ging van kwaad naar erger. Er vielen geregeld woorden. Er was veel ruzie, en niet alleen met woorden. Elke keer moest ik laten zien dat ik geen macht had, dat ik machteloos stond tegenover hem. Hij bepaalde wat er gebeurde, zeker op seksueel gebied. Ik stond er niet bij stil hoe ik misbruikt werd. Ik had schrik en wilde vooral mijn gezin bij elkaar houden. Een kind zonder vader of moeder in een gebroken gezin is een gebroken kind, vond ik, en daarom bleef ik bij hem.

Hij was nochtans echt een beest. Hij ranselde mij af, deed mij pijn, vernederde mij voortdurend. Hij brak mij constant af: ik was te dik, lelijk, kon niet koken, kon niet voor de kinderen zorgen... Het toppunt van vernedering was dat hij soms 's nachts, terwijl ik lag te slapen, boven op mij stond te plassen. Ik kan u zeggen dat er dan niets meer overblijft van je zelfrespect.

Met de kinderen heb ik hem eigenlijk nooit gewelddadig gezien. Hij was geniepig genoeg om het te doen als ik er niet was. Hij heeft ze afgeranseld en gedwongen tot allerlei handelingen. Zelfs Line (mijn jongste dochter) heeft hij misbruikt, bleek later. Hij misbruikte haar in bad, is klaargekomen in haar mond, enzovoort. Alleen Wim, de op een na oudste zoon, is nooit misbruikt. Toen de hulpverlener hem vroeg hoe het toch zou komen dat hij als enige in het gezin nooit mishandeld en misbruikt werd, zei hij: 'Als hij aan mij had geweest, had ik zijn piet in de knoop gedraaid.' Hij was acht jaar. Hij is altijd de jongen geweest met een houding van: 'Als ge een poot naar mij uitsteekt, sla ik op uw smoel', en dat tegenover iedereen. De anderen, wij vieren, waren te zacht en te bang en wij hebben ervoor geboet.

Zelfs als ik mij sterker probeerde op te stellen, zoals toen ik mijn man betrapt had met de hond, plakte hij mij tegen de muur en gooide met eten naar mij. Om te tonen dat hij de sterkste was. Mijn hond heb ik moeten wegdoen, want die werd vals door zijn misbruik. Dat vond ik heel erg, want ik hield enorm van dat beest. We hebben ons huis verloren, onze auto, en we hebben nu nog enorme schulden die mijn ex veroorzaakt heeft. Door die schulden is hij nog altijd niet gestraft en loopt hij nog op vrije voeten rond. Er is nu wel een procedure bezig voor de echtscheiding, maar voor het misbruik van de kinderen kan ik nu nog geen aangifte doen. Want als ik hem laat opsluiten, komt de schuldenlast waar hij voor veroordeeld is nog eens op ons terecht.

Ik zit volledig in de put. Na de ontdekking van incest kom je als slachtoffer volledig in de kou te staan. De burens vertellen dat ze het al lang wisten en dat ze nu wel eens wilden vertellen wat ze allemaal gezien hadden. Hadden ze dat eerder gedaan, dan hadden ze ons veel leed kunnen besparen. In de buurt werden we na de ontdekking nagekeken. Er werd over ons gepraat. Het was moeilijk om met de kinderen nog naar buiten te komen.

Met mijn familie had ik al lang alle contact verbroken. Mijn vader dronk vroeger ook en domineerde mijn moeder. Zij trok altijd partij voor mijn broers. Ondanks het feit dat ze met drugs en criminaliteit bezig waren, koos ze nog voor hen. De familie van de dader zei in het begin dat ze me zouden helpen en dat ze zouden zorgen dat de kinderen niets tekortkwamen. Maar na het vierde telefoontje lieten ze me vallen. Ze negeren ons. We leven in misère.

Mijn kinderen zijn zwaar getekend. De oudste heeft geen vrienden. Zal hij ooit een relatie kunnen opbouwen? Mijn dochter begint nu met poppen te spelen -- ze is dertien jaar. Ze hebben nooit een jeugd gehad. Toen ze op school vanaf het eerste leerjaar slechte resultaten hadden, strafte ik ze. Ik wist niet wat er ondertussen met hen gebeurde. Wat heb ik daar nu vreselijke schuldgevoelens over! Incest is een verschrikkelijke klap voor de kinderen en voor de moeder. Het is een lijdensweg waar we misschien nooit meer uit raken. Ik trek me op aan mijn kinderen, alleen zij geven mij de moed om verder te leven en te vechten.

Zita, de moeder van Anke

Twee jaar geleden sprak mijn jongste dochter Anke mij op een avond aan met tranen in haar ogen en met een doordringende blik. Ze zei alleen: 'Mama, den Dirk...' Verder kwam ze niet, maar door de uitdrukking op haar gezichtje wist ik toen in een flits wat ik drie jaar lang niet gezien, niet vermoed en niet kunnen bedenken had. Wat begonnen was als een nieuwsgierig spelletje vanwege haar broer, was in drie jaar tijd uitgegroeid tot opdringerig toenadering zoeken en verregaande seksuele contacten.

Ze was twaalf toen hij ermee begon. Echt nog een kind, mager, speels, vrolijk. Inmiddels was ze vijftien, en een heel moeilijke puber. Ze werd onaangenaam in huis, gaf vranke opmerkingen en antwoorden en kreeg problemen met eten. Wij dachten dat het de puberteit was. Gelukkig vertelde ze het toen aan een vriendin. Die vriendin vertelde het aan haar mama, en gelukkig zei die mama: 'Ze moet het tegen haar mama zeggen.' En zo kwam het dat ze zich niet meer afsloot voor mij en niet meer vluchtte voor mijn bekommernis. Toen begreep ik het zonder een woord.

Op dat ogenblik is het alsof horen en zien je vergaat. Het is een klap die je blijft voelen en je beseft op dat moment nog niet welke impact het zal hebben op de rest van je leven en je relaties. Ze dacht: ik vertel het en dan is het eindelijk allemaal voorbij. Maar toen begon het pas echt. De verwerking voor haarzelf, de schade die ze opgelopen heeft, het gevecht met ons en de haat tegenover de dader.

Hadden vrienden of familieleden mij een soortgelijk verhaal verteld, dan zou ik gezegd hebben: 'Allez, je ziet dat toch? Je weet het toch als het in je huis gebeurt?' Maar nu weet ik, uit eigen trieste

ervaring, dat je het niet weet. Je ziet het niet. Op dat moment heb ik haar wel onmiddellijk geloofd. Ik voelde dat ze de waarheid sprak.

Onze dochter gooit ons nu veel verwijten naar het hoofd. Ze zegt: 'Jullie hadden het moeten weten. Ik riep soms toch van boven: *Zeg, hij komt hier zomaar mijn kamer binnen.* Als we moesten afwassen, zei ik toch: *Ik droog straks wel af als hij uit de keuken is.* ' Dat waren in haar ogen signalen. Maar als ik nu bij vrienden kom waar kinderen zijn, hoor ik daar toch ook hetzelfde gekrakeel. Dan denk ik: zijn dat ook signalen of is dat normaal tussen opgroeiende kinderen? Ik weet het niet meer, ik ben zo geschokt door het gebeuren dat ik mijn eigen oren en ogen niet meer durf te vertrouwen.

Was de dader mijn man geweest, dan had ik hem eruit gegooid. Dan was het mogelijk geweest nooit meer iets met hem te maken te hebben. Maar nu is de dader ook mijn kind. Een kind dat weliswaar een grote fout begaan heeft, maar dat ondertussen op het slechte pad dreigt te raken. Ik zit helemaal gevangen.

De nacht dat mijn dochter het mij verteld had, heb ik heel de tijd rondgelopen als een dier in een kooi, met het pijnlijke besef: dit kan elk ogenblik opnieuw gebeuren. En één paniekerige gedachte: 'Hij moet hier weg. Hij mag nooit meer de kans krijgen ook maar één vinger naar haar uit te steken. Ik kan hem nooit meer vertrouwen!' Anke, het slachtoffer, wou ook dat hij uit huis verdween. Onze huisarts en een geconsulteerde psychologe vonden het ook het beste, dus Dirk moest weg. Maar waar naartoe?

Dirk was net achttien geworden, dus kon hij niet meer in een pleeggezin opgenomen worden. De eerste twee weken heeft mijn neef hem onderdak gegeven. Ondertussen hebben wij een studentenkamer voor hem gezocht. Hij zat toen in het laatste jaar van de humaniora. We hoopten dat hij dat zou afwerken en dan een goede start zou kunnen nemen.

Het is moeilijk iemand die er niet aan toe is van vandaag op morgen op straat te moeten zetten. Dirk was achttien, maar totaal nog niet in staat zelfstandig door het leven te gaan. Ik probeerde hem te ondersteunen door zijn was op te halen en hem wat diepvriesmaaltijden te bezorgen, maar voor hem was dat maar een fractie van wat hij nodig had. En voor mijn dochter was het olie op het vuur. Zij nam het ons kwalijk dat we voor hem bleven zorgen.

Met hem ging het steil bergaf. Hij mislukte op school. Hij doolde een hele vakantie rond, want hij kon niet naar huis. Via een interimkantoor kreeg hij een paar smerige en zelfs heel gevaarlijke baantjes. Hij begon opnieuw aan het laatste jaar, maar gaf het gauw op. Hij werd depressief, kreeg zelfmoordplannen en kwam zo terecht in de spoedopname van het academisch ziekenhuis. Hij moest opgenomen worden in de psychiatrie, maar waar? Blijkbaar was er nergens plaats voor hem. De afdelingen waren overstelpt met incestslachtoffers, maar hij was een dader, hij kon nergens terecht.

Uiteindelijk werd hij opgenomen in de gesloten afdeling van een psychiatrische instelling. Toen ik hem ging bezoeken, hadden de verplegers drie sleutels nodig om mij bij hem binnen te laten. Ze stopten hem onder de pillen. Ik zag hem zo kapotgaan. Hij zat stilletjes op een stoel, apathisch. Hij zei niets, zelfs niet: 'Haal mij hieruit.' Bij hem in de ruimte zat een man die melk in zijn koffie bleef schenken tot heel de tafel overstromde en een andere man stelde zich voor als Jezus Christus, de Verlosser. Daar zat mijn kind. Tot voor kort een gezonde, sportieve achttienjarige die de onvergeeflijke fout begaan had zijn zusje te misbruiken en haar ernstige morele schade te berokkenen. Hij moest gestraft worden en hij moest vooral leren inzien wat een afschuwelijke fout hij begaan had. Maar was dit nou de oplossing?

Opnieuw heb ik vele nachten niet geslapen, hopeloos op zoek naar hulp voor de dader en dat terwijl zijn slachtoffer er ook nog steeds niet in slaagde zich opnieuw goed te voelen. Ellenlange telefoons heb ik gevoerd naar alle mogelijke organisaties in Vlaanderen in de hoop een alternatief te vinden voor Dirk. Dankzij een priester in het Antwerpse en met de hulp van Caritas hebben we toch een pleeggezin gevonden.

Nu is er eindelijk wat hoop. We hebben een therapeute gevonden die hem wekelijks ziet en hem opnieuw op weg lijkt te helpen. Hij is voor de derde keer ingeschreven in het laatste jaar van de humaniora. In een internaat. Hij is met nieuwe moed begonnen. In het weekend gaat hij naar zijn pleeggezin. Wij onderhouden zeer goede contacten met die mensen en kunnen ze niet genoeg dankbaar zijn.

Nu is er nog Anke. Zij bleef zich zo hard tegen ons afzetten en ons kwetsen dat de situatie thuis onleefbaar werd. Zij woont nu in de week bij haar oudste zus en komt alleen nog in het weekend bij ons.

Maar waarom is hij er in godsnaam ooit toe gekomen? Dirk is altijd een heel moeilijk kind geweest. Hij was vroeger veel ziek. Hij vroeg veel aandacht en maakte veel kapot. Met Els, zijn twee jaar oudere zus, is het altijd oorlog geweest. Zij beschouwde hem waarschijnlijk als een vervelende indringer die haar gelukkig leventje danig verstoorde. Maar met Anke kon hij wel goed opschieten. Zij was het lieve poppemieke waar iedereen van hield. Zij speelden heel veel samen en namen het voor elkaar op.

Maar het vertrouwen en de liefde die zij voor hem had, heeft hij misbruikt. Hij had krediet bij haar en kon haar daardoor benaderen en dingen met haar doen zonder dat ze alarm sloeg. En toen zij dat niet meer wou, kon ze niks meer zeggen. Hij heeft haar nooit bedreigd, maar chanteerde haar wel en vertelde haar dat het normaal was tussen broer en zus.

Niet alleen het misbruik van haar lichaam, maar misschien nog meer het misbruik van haar liefde heeft haar onnoemelijk gekwetst. Van een vrolijk, aanhankelijk deugnietje zonder zorgen is ze een stil, gesloten kind met een zorgelijke uitdrukking op haar gezichtje geworden. Ze schopt wild om zich heen. Ze is bitter en haatdragend, vooral tegenover mijn man. Vroeger was ze dol op haar papa. Hij zou voor haar de sterren uit de hemel gehaald hebben, en nu nog, maar zij veracht hem. Ook tegenover haar vrienden en vriendinnen gedraagt ze zich kwetsend. Het is een gekwetst, stuiptrekkend vogeltje.

Dirk had nooit veel vrienden, hij werd trouwens veel gepest met zijn ros haar. Toen hij ongeveer veertien was, bracht hij geregeld een klasgenoot mee naar huis. Het gedrag van die jongen stond mij helemaal niet aan. Hij gedroeg zich bijna handtastelijk met Dirk. Hij wou altijd diens kleren aandoen, zich naast hem in de zetel vleien zoals een koppeltje en hem op bepaalde plaatsen aanraken. Ik begrijp de gezonde seksuele nieuwsgierigheid van een veertienjarige wel, maar dat ging te ver.

Later heeft Dirk mij verteld dat hij met die jongen een verregaande seksuele relatie gehad heeft en dat hij sindsdien niet meer weet of hij homo of hetero is. Het is ook die jongen die tegen Dirk zou gezegd hebben: 'Had ik zo'n zus als jij, dan was ik daar al lang opgekropen!' Dat zou de klik geweest zijn bij Dirk. Het pleit hem niet vrij, hij is en blijft de dader, maar hij was nog een kind en duidelijk een heel beïnvloedbaar kind.

Dirk heeft mij achteraf verteld dat die jongen in een heel speciale familie leefde. Zijn vader is vrachtwagenchauffeur en zijn truck ligt blijkbaar altijd vol met de goorste pornoblaadjes. Thuis bekeek de man ook geregeld pornofilms. De twee zoons en hun vrienden, vernam ik later, keken mee. De jongen zou aan Dirk ook verteld hebben dat hij seksuele contacten had met zijn neven en

nichten. Mijn jongen heeft dat voorbeeld gevolgd. Nu is het leven van zijn zusje geruïneerd, het onze en het zijne evengoed.

Ik hoorde onlangs dat er in die familie van zijn vriend nog een klein zusje geboren is. Ik moet alsmaar denken aan het kleine wezentje, ik vrees dat ze op voorhand veroordeeld is. Dat is toch verschrikkelijk! Het lijkt een kettingreactie, maar dan wel met een exponentieel effect. Het wordt een kwaal die zich uitbreidt als de pest. Daders moeten nu meteen gestopt worden. Vooral jonge daders, want hoeveel slachtoffers kunnen zij niet maken?

Uit Waarom heb ik het niet eerder gezien? Moeders van incestslachtoffers vertellen van Denise Puttaert, Houtekiet, Antwerpen.